

INTERESSE IN TERMIJNMARKT, MAAR GEEN DOORBRAAK

Verhandelbare contracten op de termijnmarkt zouden ook in de melksector een mogelijkheid kunnen zijn om de sterke prijsvolatiliteit op te vangen. “De sector toont een groeiende interesse maar dat is niet voldoende”, zegt de Europese Commissie. Zij lijstte de belemmerende factoren op. – Jacques Van Oustryve

Financiële marktinstrumenten zoals *futures* of *options* zouden ook in Europa melkveehouders én zuivelverwerkers kunnen helpen zich te wapenen tegen lage prijzen en de hoge prijsvolatiliteit. De Europese Commissie ziet het gebruik van termijnmarkten als een aanvulling op haar beleid (GLB). Dat beleid voorziet in directe betalingen, een veiligheidsvangnet op de markt bestaande uit (beperkte) openbare en private opslag en een aantal uitzonderlijke noodmaatregelen. Stimulering van termijnmarkten was naast producentenorganisaties een van de zeven maatregelen uit het ‘zuivelpakket’ dat in de aanloop naar de afschaffing van de melkquotaregeling werd beslist. Het pakket werd onlangs door de Raad van Ministers tot 2020 verlengd.

Belemmerende factoren

Hoe is het inmiddels met de termijnmarkt voor melk en zuivelproducten in de EU gesteld? De Europese Commissie maakte een stand van zaken en zette concrete voorbeelden (*futures* en *options*) op papier. Er werd vergeleken met de situatie in de VS en Nieuw-Zeeland (zie

foto) en met de markten in andere sectoren zoals granen en suiker.

Een van die belemmerende factoren blijkt onder meer het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) zelf te zijn. De sector rekent naar verluidt nog steeds op Europa wanneer het minder goed of slecht gaat. Het GLB voorziet nog steeds in een vangnet en kan ingrijpen om de markt te ontlasten, weliswaar minder dan vroeger toen ook nog exportsubsidies konden worden ingezet. Ook de recente noodmaatregelen zoals vrijwillige productiebeperking tegen vergoeding zijn niet van die aard om nieuwe private financiële instrumenten uit te testen of al in de markt te zetten. Nochtans merkt de Europese Commissie op dat prijsvolatiliteit zal toenemen. Die volatiliteit verschilt naarmate het om melk of om zuivelproducten gaat. Ook tussen zuivelproducten zijn grote verschillen van variatiecoëfficiënt (CoV) merkbaar naarmate ze meer of minder afhankelijk zijn van de wereldmarkt.

In vergelijking met suiker en granen kunnen melk en bepaalde melkproducten niet of veel minder lang worden gestoc-

keerd. Bovendien zijn bepaalde zuivelproducten niet gestandaardiseerd zoals kazen en speciale melkpoeders. De grootte van de volatiliteit bepaalt ook de financiële reserve waarover men moet beschikken om zich in te dekken bij de *clearinghouses* die voor de administratie van de transacties en de margeverplichting instaan. De grootte van de contracten is tevens een belemmering. Een contract van 5 ton magere melkpoeder of boter is al vlug meer dan 50.000 liter melk. Een gemiddeld gespecialiseerd melkveebedrijf in de EU produceert 20.000 liter per maand, van 7000 liter in Polen tot 100.000 liter in Denemarken of Slowakije. *Futures* impliceert dus een collectieve benadering. Dat is mogelijk door de oprichting van productenorganisaties. Vandaar ook dat Europa samenwerking stimuleert. De Europese Commissie ziet het gebrek aan kennis van het systeem als belangrijk probleem. Van kennis gesproken: termijnmarkten zijn enkel voor producenten en verwerkers die perfect hun kostprijs kennen. Enkel zij weten tegen welke prijzen zij zich kunnen indekken. Tot slot moet er voldoende interesse en deelname zijn en moeten bij *futures* en *options* derden kunnen worden aangetrokken om winst en verlies te delen. Interesse zal ook maar toenemen wanneer markten meer transparant zijn zodat risico's kunnen worden ingeschat. Termijnmarkten zijn geen gok. De Europese Commissie wil daartoe bijdragen met haar *dashboards* en *Milk Market Observatory* (MMO, https://ec.europa.eu/agriculture/market-observatory/milk_en). ■

© JACQUES VAN OUSTRYVE

Termijnmarkten zijn enkel voor producenten en verwerkers die perfect hun kostprijs kennen.

Meer informatie vind je in de publicatie ‘Managing risk in the dairy sector: how futures markets could help.’ – EU Agricultural Markets Briefs nr. 11 (https://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/market-briefs_en).